

ÅRSMØTEPROTOKOLL

SØR-TRØNDELAG BONDELAG

ÅRSMØTE 12. mars 2015

Quality Panorama Hotell, Trondheim

SAK 1   ÅPNING MED NAVNEOPPROP

Årsmøtet åpnet kl. 10.00

Møteleder Frank Røym åpnet Årsmøtet 2015.

Frank Røym ønsket styremedlem Trine Hasvang Vaag i Norges Bondelag gjester, delegater og ansatte velkommen til årsmøtet.

Årsmøtet sang Bondesangen av Jonas Dahl.

Navneoppnop:

Anne Kindseth Føll foretok navneoppnop. Det var 50 stemmeberettigete utsendinger til stede. Totalt 68 deltagere med gjester, tillitsvalgte, faste utvalg, valgkomite og ansatte.

Årsmøtet godkjenner innkalling og saksliste, og møtet er lovlig satt. Møtet lukkes under saken aksjonsplanlegging.

Godkjenning av innkalling og saksliste:

Ingen merknader.

SAK 2   VALG AV TO UTSENDINGER TIL Å UNDERSKRIVE PROTOKOLLEN

Møteleder Frank Røym foreslo Kari Toftaker og Ola Bjørkøy. Det kom ikke fram andre forslag.

Årsmøtet valgte: Kari Toftaker og Ola Bjørkøy.

SAK 3   LEDERS TALE

Ved fylkesleder i Sør-Trøndelag Bondelag Lars Morten Rosmo:

Norsk landbruk er ei politisk næring og er avhengig av politisk og økonomisk gode rammebetingelser. Likevel er det bonden som tar alle enkeltbeslutningene, store og små, som avgjør framtida for norsk matproduksjon. Skal vi dyrke sunn, trygg og kortreist mat i framtida trenger vi bønder som har lyst og vil utvikle norsk landbruk framover. Som fylkesleder er jeg så heldig å få reise rundt i eget fylke og en del i landet for øvrig for å møte bønder og tillitsvalgte i våre organisasjoner. Rekruttering har vært et tema så lenge jeg har vært bonde og tillitsvalgt, og høg gjennomsnittsalder har vært ei bekymring. Det har vært mye snakk om unge bønder under 40 år.

Gode venner det har skjedd noe, uten at vi helt har fått det med oss. De unge bøndene jeg møter i dag er ikke 40 de er 25, og det er mange av dem. På møter der det før dukka opp 10 stk rundt 40, er det i dag 60 og 70 stk mellom 25 og 30. Unge mennesker som vil bli bønder, som er bønder og satser framtida si på å bygge opp et gårdsbruk.

Dette gjør meg til optimist, disse unge bøndene er langt viktigere enn hvilken som helst landbruksminister, dette er en generasjon som kommer til å sette spor etter seg uavhengig av svingende politiske konjunkturer. Og det beste er at det er en generasjon som er på lag med utviklinga i den norske befolkninga. Folk støtter opp om norsk matproduksjon, forbrukerne vil ha kvalitet og sunn mat produsert på en bærekraftig måte. Denne generasjonen er på lag med den internasjonale utviklinga, klimaendringer, helse, dyrevelferd opptar forbrukerne verden over, og lokalprodusert mat er en tung trend, selv om mange politikere ikke har fått det med seg enda. Men de kommer etter, det kan jeg love.

Den politikken den norske regjeringa står for er i mange tilfelle utdatert og gammeldags, det er en politikk de ikke kommer til å vinne valg på. Når McDonalds i USA innen 2 år vil slutte å bruke kylling som blir fora med antibiotika skjer det noe. Dette er ikke gjort over natt i et land der over halvparten av kyllingen har salmonella og vaskes i klor før den sendes ut i butikken. Den danske landbruksministeren har fått dagligvarekjedene til å skrive under på at de skal gjøre det lettere for forbrukerne å få kjøpt mat som er produsert med god dyrevelferd, sunn og kortreist mat.

Look to Norway, vi produserer maten på en måte som resten av verden kan lære mye av. Det er norsk landbrukspolitik og vår organisering av matproduksjonen vi skal eksportere. Det er et eksportprodukt verden kommer til å etterspørre. Da må Storting og regjering forstå at «Svenskesporet» med effektivisering, nedlegging og billig, billig er en politikk resten av verden vil forlate. Svensk landbruk diskuterer hvordan de kan redusere på dyrevelferd for å produsere billiger slik at de kan konkurrere bedre på verdensmarkedet. Hvorfor skal forbrukerne prioritere svensk mat om dyrevelferden blir dårligere og prisen fortsatt vil være høyere enn de virkelig billige landene?

Vi må for all del ikke gjøre samme feil som Sverige, Danmark, Tyskland, England og USA har gjort. Vi har et stort forsprang vi må videreutvikle ikke svekke. Og jeg er sikker på at den unge generasjonen som nå kommer med full tyngde inn i norsk landbruk vil bringe norsk matproduksjon framover i møte med klimaendringene og helseutfordringene vi ser.

Bondelaget må se denne generasjonen som kommer, vi må være i stand til å ta i mot dem på deres premisser. De må bli sett, hørt og få en plass i organisasjonen vår. Vi må gjøre norsk landbruk sin største politiske fordel til denne generasjonen sitt politiske redskap, organisasjonene våre.

For lokallagene blir dette en utfordrende, men spennende og inspirerende oppgave. Inviter dem inn, hør hva de er opptatt av, fin felles møteplasser og saker som engasjerer dem. Dette er en langsiktig jobb som vi sammen skal lage en plan på. I fellesskap er jeg sikker på at Bondelaget skal fange ungdommen sin interesse.

Dette blir et ledd i bygginga av organisasjonen vår. Som en demokratisk medlemsorganisasjon trenger vi medlemmer, og de viktigste er naturligvis ungdommen som skal ha mange år i næringa og skal bruke Bondelaget som et viktig verktøy i utforminga av næringa.

I et samfunn der kampen om oppmerksomheten fortsatt vil øke må vi styrke vårt sterkeste kort organisasjonen vår. Det blir ikke mindre viktig å engasjere, mobilisere og organisere mange i Bondelaget framover. Sentralisering av media, nedskjæring på distriktskontorene til NRK er to trekk som vil gjøre det mer krevende for oss å nå fram med våre synspunkt.

Utvikling av sosiale media og vår evne til å bruke denne arenaen blir enda viktigere for å nå folk flest og viktige beslutningstakere. Sosiale media er både en arena for å spre informasjon, mobilisere støtte for våre synspunkt og å kommunisere med våre medlemmer. Gjennom å være mange og godt organiserte kommer vi framover til å ha politisk innflytelse. Derfor er medlemsverving en sentral aktivitet for oss i Bondelaget.

I fjor satte vi oss mål om å bli dyktigere på politisk alliansebygging. Som dere kan lese av årsmeldinga så har vi greid å ha god politisk kontakt på alle nivå, vi har deltatt på flere arenaer for å tale landbruket sin sak og vi er i gang med å utvikle en grønn tenketank i Trøndelag som en møteplass for sentrale politikere. Vår evne til å utvikle landbrukspolitikken i et samspill med det politiske miljøet vil ha stor betydning for vår evne til å nå fram med politiske løsninger. Dette krever hardt, målbevisst, langsiktig og kunnskapsbasert arbeid. Vi må forstå den politiske dynamikken og vi må greie å utvikle ny politikk for nye utfordringer. Samtidig som vi har klare mål for arbeidet vårt må vi være i stand til å inngå kompromiss. Evnen til å være pragmatisk og villig til å finne løsninger er veien til suksess i det politiske livet. For mange kan dette virke som å gi etter på kravene, eller at politikken vår blir diffus. Kravet til ledelsen i Bondelaget blir å forankre slikt godt i organisasjonen og å velge våre kampsaker med omhu. Vi skal og må gå til aksjon når det trengs, men vi kan ikke gå i krigen for alle saker.

Som dere alle er klar over jobbes det med en kommunereform. Det er svært sannsynlig at dette ender opp med kommunesammenslåinger, og det jobbes med å slå sammen Trøndelagsfylkene. En konsekvens av en slik reform kan fort bli lengre avstand til lokale og regionale politikere, mer profesjonelle heltidspolitikere. Vi må forberede oss på at dette skjer og ta organisatoriske grep som gjør oss i stand til fortsatt å ha god politisk kontakt. Det kan

være skoloring av tillitsvalgte, endre ansvarsforhold innad i organisasjonen og endra måter å arbeide på.

Det er lokalt maten produseres, og selv om det er nasjonalt landbrukspolitikken besluttet, har lokale politikere innflytelse på sentral politikk. Kommunestyre og ordførere trenger ei oppmuntring fra oss for å kunne gjøre en god jobb for norsk matproduksjon. Lokalvalget i høst er en anledning vi må benytte, både til å få landbruk som en sak lokalt i valgkampen og å få god kontakt med de nye kommunestyrene etter valget.

Dere kjenner egne politikere og egen kommune best. Derfor skal vi i dag ha ei arbeidsøkt der vi starter planlegginga i felleskap mot årets lokalvalg. Kommunene må se det som viktig å drive næringsutvikling på landbruksområdet. Alt for mange kommuner tar landbruket sin virksomhet som en selvfølge og sender hele ansvaret til nasjonale myndigheter. Det er vår oppgave å gi dem kunnskap om næringa, peke på utviklingsmulighetene og få dem til å forplikte seg politisk til å være med på laget som skal utvikle landbruket.

Alle kommuner bør ha en ambisjon om å øke matproduksjonen i egen kommune. Det gjelder både distriktskommuner som Rennebu, der landbruk er avgjørende for sysselsetting og bosetting, men også Trondheim, en stor by kommune, men også en stor og viktig landbrukskommune.

Vi har og har hatt et meget godt samarbeid med Sør-Trøndelag fylkeskommune. Nominasjonene i flere partier er oppløftende for vår del. I Høyre har tre av de fire øverste kandidatene tilknytning til, og god kunnskap om landbruket. I Arbeiderpartiet har sentrale kandidater fått ansvaret for landbruket og mange av de mindre partiene ser landbruk som en viktig politisk oppgave.

Begge fylkeskommunene i Trøndelag vil revidere Trøndersk landbruksmelding. Det syns jeg er bra. Meldinga ble vedtatt i 2010 og mange av tiltakene er det jobbet mye med. Nå må vi oppdatere kunnskapen hos politikerne, se hva vi har oppnådd de siste årene og sette oss nye mål.

Jeg ønsker at vi skal involvere primærkommunene i dette arbeidet. For meg er det naturlig at kommune blir en del av Trøndersk landbruksmelding, slik at hele det Trønderske politiske miljøet jobber mot felles mål for landbruket i Trøndelag. Sammen med oss i landbruket blir det ei stor politisk og faglig kraft som kan få til resultat.

Jeg nevnte tidligere norsk mat sin unike situasjon, vi kan levere sunn og trygg lokal mat. Vi har tatt mange riktige valg og gjort en god jobb over lang tid. Vi har ikke vunnet kampen mot resistente bakterier og politiske krefter som kjemper for billig søppelmat for alltid. Det kreves daglig overvåkenhet fra vår side og politiske valg som videreutvikler den norske modellen.

Utbruddet av MRSA på gris i Trøndelag er et godt eksempel på hvor fort dette kan spre seg og hvor lett et utbrudd kommer om vi ikke er påpasselig nok.

Det er viktig med lover og regler, men næringa selv må ta grep i denne saken. Jeg mener vi gjennom KSL ordninga må etablere et helsesertifikat som skal være kontrollerbart og kunne

dokumentere at enkeltbønder og næringa har kontroll på smittesituasjonen. Alle som skal ansettes på et gårdsbruk må dokumentere at de er smittefrie, hver gang der har utsatt seg for smittefare.

Ellers må jeg si det gjøres en god jobb fra næringa og mattilsynet med MRSA situasjonen vi har kommet opp i, selv landbruksministeren stiller opp, det er bra! Det gjøres og en god jobb med resistensutfordringene vi har på kylling. Det er satt ambisiøse mål som det jobbes seriøst med å nå. Jeg er optimist og er sikker på at vi skal greie å beholde vår unike helsesituasjon i matproduksjonen.

Så skal jeg ta et steg tilbake og se litt på fjoråret. Bondelaget er en organisasjon som jobber godt. Kvar dag tas nye steg for å bli en enda bedre organisasjon for norske bønder. Jeg sa tidligere her at vi ikke har oppdaga alle de unge som vil inn i næringa, jeg er klar over at det ikke er helt sant. Flere lokallag i Sør-Trøndelag har sette dette og hatt rekruttering på arbeidsplanen lenge. Bjugn og Åfjord for eksempel har lenge vært aktive mot unge bønder.

Ellers er det god aktivitet i mange lokallag. Byneset med gode tilbud til medlemmene, Melhus som må slåss for å ta vare på dyrkajorda, Oppdal med kjempeoppslutning om agronomkurset, Ørland som jeg må innrømme jeg er mektig imponert over, med Arne som stadig leder gjør en utrolig viktig jobb for medlemmene og bygda og Rennebu med god kontakt med det som skjer faglig og ei Facebook-side som er et eksempel til etterfølgelse.

Innsatsen ved bruddet i jordbruksforhandlingene var formidabel. Lokallag, tillitsvalgte og medlemmer tok ansvar. I aksjoner og intervju med aviser, radio og TV sto folk fram som gode eksempel med saklig informasjon og snakka godt for seg, erfaring eller ikke. Jeg er imponert! Vi greide å bygge videre på den tilliten vi har i befolkninga og styrka vår posisjon betraktelig.

Noen kom faktisk godt ut av fjorårets jordbruksoppgjør, sau og storfe fikk et løft, men totalt sett ble utsiktene til resultat så dårlige at vi ikke kunne være med å ta ansvar for en slik avtale. Derfor ble det et nødvendig brudd. I etterkant gjorde Krf og V en hederlig innsats for å få et best mulig resultat i Stortinget.

Jeg legger ikke skjul på at vi har store forventninger til oppfølginga fra sentrumspartiene denne våren. Og jeg forventer at vår beskrivelse av kvardagen i fjøset og på jordet blir lytta til av flertallet på Stortinget. Det er vi som er ekspertene, det er vi som skal gjøre jobben.

Takk til gode samarbeidspartnere og takk til styret for godt arbeid og takk til dere tre på kontoret som gjør en kjempejobb kvar dag.

Godt årsmøte alle sammen.

Innledning ved styremedlem i Norges Bondelag, Trine Hasvang Vaag

Trine Hasvang Vaag er fra Snåsa, driver med kjøtt, melk og korn – økologisk. Fagområder i styret er forskning på økologisk landbruk og rovvilt.

Verdikjeden på mat – 90.000 arbeidsplasser knyttet til landbruk. 43.000 jordbruksforetak. 14 mrd i overføringer, 38 mrd i omsetning i primærproduksjonen, 130 mrd samla produksjonsverdi i norsk matindustri. 14 mrd er en god samfunnsinvestering!

Trygg mat – Norge har det laveste forbruket av antibiotika i verden. Viktig at vi holder forbruket nede, og gjør det vi kan for å holde dyresykdommer unna.

Saker på topp i bondelaget akkurat nå er jordbruksforhandlingene, Artikkel 19 – forhandlingene, konsesjonsloven og markedsbalansering.

Korn – kraftfôr, ”terrorbalansen”, kanskje må prisen på kraftfôr til svin opp. Det er noe som er til vurdering nå.

Det ses på nye omsetningsregioner for melk. Politisk arbeid jevnt og hele tiden i alle ledd er viktig. Itjå som kjæm tå sæ sjøl! Jordbruksforhandlingene 2014 ble tidenes refs til regjeringa. Art 19- forhandlingene er foreløpig 1 – 9 til EU, fisk + landbruk burde vært sant.

Jordvern og matjord til matproduksjon sett i forhold til konsesjonsloven jobbes det med. Klima og landbruk er tema det interne klimautvalget i Norges Bondelag jobber med. Faktagrunnlag og målsetning om fossilfrie gårdsbruk innen 2030. Det interne matpolitikkutvalget jobber med matpolitikk for framtida og ærlig mat.

Rovvilt – viktig å jobbe med, det har betydning for så mange. Hadde store forventninger til regjeringa. Noe større fellingskvoter er det blitt. Krokann-dommen er rettskrafting, men deler av forvaltninga henger fortsatt etter. Ulv har vært det store temaet, og beitenekt-sakene i Oppland.

Spørsmål fra Anders Eggen, Melhus Bondelag:

Jordvern – særs viktig i områder rundt byene. Strategi i bondelaget ble laget for noen år siden. Hvordan brukes den, kommer vi noen vei med den.

Kornproduksjon – virkemidler, investering i jord og agronomi. Hva gjøres for å få mer kunnskap bak agronomien.

Trine H Vaag svarer:

Jordvernstrategien brukes. Senest opp i høst til ny vurdering fordi vi ikke ser vi når langt nok. Dess flere som bryr seg om jordflekken, dess vanskeligere blir det å fjerne den. Rapport om jordflytting fra Bioforsk er nedslående.

Kornøkonomien – jobber om krav til kompetanse i jordbruket men ikke helt funnet ut hvordan det skal gjøres. Spilt inn til rekrutteringsutvalget. Fokus på kunnskap viktig når det gjelder omdømmet vårt.

Lars Morten Rosmo:

Interessante spørsmål. Viktig å involvere folk flest, urbant. Har betydning for folk flest at matjorda tas vare på. Kunnskap: initiativ til nasjonal satsing på naturbruksutdanninga, har fått med Norges Bondelag.

Sissel Langørgen, Byneset Bondelag:

Kompetanseløft Trøndersk Landbruk er i det siste året av tre år. Tilskuddsordningene for fagkvelder, erfaringsgrupper og kollegaveiledning. 18 søknader fra sør, 37 i nord. Hjem og planlegg aktiviteter! Byneset har hatt kornkvelder, etter 1,5 år ønsker de faglig kompetanse fra rådgivinga og lignende.

SAK 6   STYRETS FORSLAG TIL ÅRSMØTEUTTALELSE

Lars Morten Rosmo la fram styrets forslag til årsmøteuttalelse: ”Fra telt til drivhus!”

Fra telt til drivhus!

Da har alle landets ordførere, ordfører kandidater og valgkampklare politikere krøpet ut av telt og soveposer etter pangåpninga av det nasjonale friluftslivets år 2015. Men hva har de tenkt å gjøre med FNs internasjonale år for matjorda i 2015?

Matproduksjonen i Sør-Trøndelag er avgjørende for lokal næringsutvikling, og Sør-Trøndelag Bondelag vil derfor be alle kommunene i fylket sette i gang et arbeid for å øke matproduksjonen i egen kommune. Lokale Bondelag, kommunens egne fagfolk og landbruket sine faglige organisasjoner sitter på den nødvendige kunnskapen for å finne aktuelle tiltak til økt lokal matproduksjon.

Foredling av sørtrønderske naturressurser til trygg, sunn og kortreist mat er en av landsdelens viktigste næringer. Landbruket og den landbruksbaserte næringsmiddelindustrien skaper mange arbeidsplasser og er grunnlaget for sysselsetting og verdiskaping i mange andre næringer.

Økt matproduksjon og foredling i næringsmiddelindustrien i regionen vil utgjøre et vesentlig grunnlag for vekst og næringsutvikling i fylket. Matproduksjon basert på lokale ressurser er viktig for å ta hele fylket i bruk og å øke den samla verdiskapinga.

Så alle ordførere – ta et spatak for god utnyttelse av matjorda og økt matproduksjon lokalt!

SAK 4   GRUPPEARBEID – VALG 2015

Berit Sølberg presenterte årets kampanje med påskeegg, bondequiz og potetkasse til ordførerne. Hun innledet også til gruppearbeidet

Følgende forslag ble presentert når det gjelder de viktigste sakene for bondelaget i forbindelse med kommunevalget 2015 og hvordan bondelaget kan synliggjøre disse sakene før valget. Valgte gruppeledere la fram sine innspill:

John Øystein Gjønnnes, Landbrukslaget Nord:

1. Jordvern
  2. Infrastruktur, veier, vedlikehold
  3. Delingssaker
- Møte opp på politiske møter, delta i debatten og still kritiske spørsmål.
  - Gjennomføre aksjonen med potetkasse osv.
  - Oppsøke politikere.

Per Albert Sødal, Rørosbygdenes Bondelag:

1. Jordvern
  2. Rovdyr
  3. Bevisstgjøring av volumproduksjonen og viktigheten av den
- Ordførere tydeligere ut på tema rovvilt.
  - Vise betydning av volumproduksjonen.

Jostein Stranden, Rissa Bondelag:

1. Jordvern
  2. Leiejordproblematikk
  3. Jordbrukets betydning; øke kunnskap og forståelse
- Vise hvilken inngripen veier og gangfelt kan gi på dyrkajorda.
  - Faktainfo om jord.
  - Jorddeling og hvilken betydning det kan få.
  - Voksenopplæring om jordbrukets betydning.

Kari Toftaker, Oppdal Bondelag:

1. Jordvern, totalvern og nydyrkingstilskudd
  2. Rekruttering
  3. Bevare omsetningsområdene for melkekvoter slik de er i dag
- Personlig oppmøte hos politikerne.
  - Påvirke via media.
  - Påvirke via faglagene.

Sissel Langørgen, Byneset Bondelag:

1. Jordvern
  2. Rekruttering
  3. Leiejordsproblematikk
- Avisinnslag eller NRK Trøndelag.
  - Nettverket for nye og unge bønder synliggjøres.

Innspill om hva bondelaget bør gjøre når nytt kommunestyre er valgt (tall) og hvilke ønsker de lokale bondelagene har til hjelp fra bondelagets servicekontor (punkt) før og etter valget:

Knut Johan Singstad, Hemne Bondelag:

1. Møte opp i kommunestyret for å gi kunnskap og påvirke
  2. Gårdsbesøk – vise produksjonene
  3. Invitere politikere på medlemsmøter i bondelagene
- Hjelp til planlegging og gjennomføring. Legge press på at vi gjennomfører opplegget lokalt.

Anders Eggen, Melhus Bondelag:

1. Snakke med vippekandidater
  2. Bruk lokalavisene: skap debatt om matproduksjon (ikke om arbeidsplassen vår) + fagreportasjer
  3. Positivitet fra andre, bidra til å påvirke politikerne
- Oppdatert kommunebrosjyre er viktig for oss.

Laila Iren Veie, Bjugn Bondelag og Arne Hernes, Ørland Bondelag:

1. Oppretthold/hold kontakt med den gode alliansen vi fikk før valget
- Smilefjes for fylkesvalget! Så kan vi evt selv lage en lokalt.
  - Mer oppdaterte hjemmesider.

Eli Birgitte Singstad, Agdenes Bondelag:

1. Informasjon til et samla kommunestyre
  2. Kompetansen til faglagene brukes
- Oppdaterte kommunebrosjyrer

Jan-Egil Tillereggen, Klæbu Bondelag:

1. Følge med hva som diskuteres i kommunen, hva er de opptatte av. Kontinuitet viktig.
  2. Invitere ut av kommunestyresalen til uformelle møtearenaer. Gi kunnskap om landbruk og historisk utvikling. Spander gjerne middag på gjestene.
- Kommunebrosjyren er god. Ønsker at historisk utvikling på hva den vanlige forbruker bruker på mat av lønna si + utvikling nedbygging av dyrkajord.

Andre kommentarer til gruppearbeidet rundt valg 2015 og debatt:

Arve Ørsjødal, Malvik Bondelag:

- Lokalavisen er et veldig viktig media.

Anders Eggen, Melhus Bondelag:

- Ang. leiejordsproblematikk: Et tiltak kan være en "leiejordspool" som kommunen fordeler.
- Ang. kunnskapsoverføring: Ny generasjon har mye annen kunnskap og kanskje litt lite kunnskap om landbruk. Derfor er agronomkurs på kveldstid, kortkurs i agronomi og "voksenagronomen" viktig.

Lars Morten Rosmo, Sør-Trøndelag Bondelag:

- Bruk en ung bonde, la næringa få et "fjes".
- Leiejord i forhold til det å veksle på jordbruken – gulrottyrker kan leie jorda til en kornbonde et år. Fordel for begge parter.

Nils Asle Dolmset, TINE:

Interessant lokalt politikerarbeid. Samarbeid gjerne med de andre landbruksorganisasjonene om en kompetanseplan for opplæring av politikere. Han var også innom målprisuttak og at melk styres av kvoter, melkemarkedet. Det er viktig med selvstendig næringsdrivende som stiller krav til seg selv.

Kari Toftaker, Oppdal Bondelag:

Stolte over å ha fått i gang agronomutdanning på Oppdal. 23 elever på Oppdal og 10 på Skjetlein, organisert via Oppdal ressurs.

Eli Birgitte Singstad, Sør-Trøndelag Bondelag:

Ingen skal ta bonden som en selvfølge. Bondelagene må ligge i forkant av kommunesammenslåingene. Kommunen skal bli mer profesjonelle, da må også bondelagene bli det. Riktig kunnskap må ut.

Knut Johan Singstad, Hemne Bondelag:

Hvilken vei skal melkeproduksjonen gå framover? Omsetningsregionene for melkekvoter har betydning for oss – toget går nå! Østfold jakter kvoter og betaler godt. Kornarealer til melk, er vi tjent med det? Bevar omsetningsregionene slik de er i dag!

Thomas Engan, distriktssjef i Landkreditt:

Produksjon kommer ofte foran det å tenke på økonomi. Ha et øye på økonomien – rentenivået er viktig for den totale driftsøkonomien.

Arne Byrkjeflot, Nei til EU:

Takket for god hjelp fra bondelag og samvirke. Imponert over bondelaget som organisasjon, og som bidro i fem kommuner til å dele ut aviser der Nei til EU selv ikke har folk. Brita Skallerud kan TTIP. TTIP vil få store konsekvenser på varesida når det gjelder landbruk. LO-samarbeid på kommunenivå kan være lurt. Viktigste sak for Nei til EU nå er å få Norge ut av EØS-avtalen.

Helge Idar Bjerkset, Singsås og Støren Bondelag:

Sør-Trøndelag Bondelag må henge oss på Rogaland når det gjelder løsdriftskrav. Vi må se på muligheten for overgangsordninger.

Lunsj 13.10 – 14.00

SAK 5   DEBATT

Sang Bøndenenes Skryteviser etter innføring i sangteknikk ved organisasjonssjefen.

Organisasjonssjef Jon Gisle Vikan orienterte om årets innspill til jordbruksforhandlingene. Lokallagene har lagt godt arbeid i besvarelsen på Questback. Enighet om de store linjene. I detaljene mer ulikt syn. Innspillet er lagt ut til orientering. Siste gjennomgang før innsending 13. mars.

Kristine Ek Brattset, Rennebu Bondelag:

Omsetningsregioner for melk – viktig at det er med i innspillet. Må ha mer konkret på det i innspillet.

Lars Ole Bjørnbet, Orkdal Bondelag:

Fraktutjevning viktig faktor mtp distriktsjordbruk med kjøtt og melk. Fraktutjevningstilskudd viktig for pelsdyrnæringa som tar unna avfall fra slakteri. Redd den støtteordninga forsvinner. Den må opprettholdes for å unngå høye førkostnader. Transport til de tre fôranleggene – fraktutjevning har stor betydning.

Lars Morten Rosmo:

Frakttilskudd er inne i vårt innspill, samt øke 1 mill i tilskudd i forhold til i fjor.

Omsetningsregioner for melk – tas direkte i representantskapet. Usikkert hva som er best for oss.

Løsdriftskravet oppheving – kravet må vi ha, men se i sammenheng med investeringer i fjøs og mulighet for utsetting.

Nils Asle Dolmset, TINE:

Setter pris på at målprisuttak er tatt høyde for. Men mangler behovet for de investeringer som er nødvendig i næringa. Sammenhengen melk-storfekjøtt. Kraftfôrpris er helt vesentlig for konkurransekraften i norsk melkeproduksjon.

Lars Morten Rosmo:

Dette jordbruksoppgjøret har ekstra utfordring på grensa og priser på verdensmarkedet.

Investeringsvirkemidler og behov for investeringer i fjøs er stort. Grovfôrressursene – det må lønne seg å utnytte disse og kraftfôrpris må ses i sammenheng med det.

Lars Ole Bjørnbet, Orkdal Bondelag:

Understreker viktigheten med prisnedskrivning i korn – kraftfôr.

SAK 6   STYRETS FORSLAG TIL ÅRSMØTEUTTALELSE

Lars Morten Rosmo la fram styrets forslag til årsmøteuttalelse "Fra telt til drivhus!" tidligere i møtet.

Kari Toftaker, Oppdal Bondelag:

Merknad til at det står lite om jordvern.

Lars Morten Rosmo svarte:
Ordet jordvern er ikke nevnt, men det står mye om det.

Vedtak:

Årsmøtet i Sør-Trøndelag Bondelag vedtar styrets forslag til uttalelse fra årsmøtet 2015

Enstemmig vedtatt.

Vara møteleder Sissel Langørgen tok over møteledelsen.

SAK 7   ÅRSMELDING 2014

Lars Morten Rosmo la fram forslag til Årsmelding 2014.

Følgende hadde ordet i debatten:

Arnt Ove Løvås, Nortura:

Nortura hadde i 2014 en omsetning på 22 mrd kr. Det er bonden som er grunnlaget for den verdiskapinga. Det er viktig at bøndene leverer til Nortura! Nortura kjemper for riktig pris og en høyest mulig pris til bonden. Bondelaget som talsrør for organisasjonene gjør en veldig god jobb.

Anders Eggen, Melhus Bondelag:

Tilføyelse side 31: Melhus Bondelag har også arbeidet for å unngå at godsterminal havner på Torgård.

Vedtak:

Årsmøtet i Sør-Trøndelag Bondelag godkjenner den framlagte Årsmelding for 2014 med tilføyelsen fra Anders Eggen, Melhus Bondelag.

Enstemmig vedtatt.

SAK 8   REGNSKAP 2014

Organisasjonssjef Jon Gisle Vikan la fram regnskapet for 2014. Dette regnskapet omhandler drifta av Sør-Trøndelag Bondelag. Husleie, drift av kontoret og ansatte går under Bondelagets Servicekontor AS.

Ingen spørsmål eller merknader.

Vedtak:

Årsmøte i Sør-Trøndelag Bondelag godkjenner Regnskap 2014. Underskuddet på kr 57.152,10 belastes egenkapitalen.

Enstemmig vedtatt.

SAK 9   BUDSJETT 2015

Organisasjonssjef Jon Gisle Vikan la fram budsjett 2015.

Ingen spørsmål eller merknader.

Vedtak:

Årsmøtet i Sør-Trøndelag Bondelag godkjenner budsjett 2015.

Enstemmig vedtatt.

SAK 10   STRATEGISK PLAN SØR-TRØNDELAG BONDELAG 2015-2020

Eli Birgitte Singstad la fram forslag til strategisk plan for Sør-Trøndelag Bondelag 2015 – 2020.

Følgende hadde ordet i debatten:

Laila Iren Veie, Bjugn Bondelag:

Bjugn Bondelag er enige i hovedmål, men visjonen – hva sier den oss egentlig? Hvor skapes verdiene og hvem nyter godt av de verdiene som blir skapt? Nytt forslag til visjon: ”Vi skaper viktige verdier for Norge”.

Lars Ole Bjørnbet, Orkdal Bondelag:

Det er viktig å fronte husdyrnæringene. Hva ser en av landbruket? Vi må vise oss fram som en framtidretta næring. Det er viktig å vise produksjon og ikke bare kjæledyr. Derfor slår vi et slag for Åpen Gård – la folk få mulighet til å se husdyrproduksjonen slik den virkelig er. Om gården er under bygging – det gjør ingenting. Bygging = innovativt.

Lars Morten Rosmo:

Fylkestyret har ikke fått vurdert Bjugn Bondelags forslag da det kom sent, men det er et godt forslag.

Møteleder opprettet et tellekorps: Anne K Føll, Olaf Einar Vik og Olav Opland.

Antall stemmeberettigete i salen: 48.

Det ble votert over de to forslagene til visjon i Strategisk plan:

Vi skaper verdier i levende bygder fikk 1 stemme.

Vi skaper viktige verdier for Norge fikk 47 stemmer

Vedtak:

Årsmøtet i Sør-Trøndelag Bondelag vedtar framlagte Strategiske plan for Sør-Trøndelag Bondelag 2015-2020 med endring i visjon.

Enstemmig vedtatt.

SAK 11   ARBEIDSPLAN SØR-TRØNDELAG BONDELAG 2015

Kari Åker la fram forslag til arbeidsplan for 2015.

Ingen kommentarer eller merknader

Vedtak:

Årsmøtet i Sør-Trøndelag Bondelag godkjenner Arbeidsplan 2015 for Sør-Trøndelag Bondelag.

Enstemmig vedtatt.

SAK 12   ÅRETS LOKALLAG

Sissel Berge presenterte Bjugn Bondelag som årets lokallag.

Vedtak:

Årsmøtet i Sør-Trøndelag Bondelag utnevner Bjugn Bondelag som Årets Lokallag og overgir en pengegave på kr 5.000,-.

Valgt ved akklamasjon.

Lokallagsleder i Bjugn Bondelag, Laila Iren Veie, holdt en takketale på vegne av Bjugn Bondelag.

SAK 13   VALG – VALGKOMITEENS INNSTILLING 2014

Valgkomiteens leder, Magnar Skjerve, la fram innstillinga fra valgkomiteen.

Rydd opp i om det heter valgnemd eller valgkomite.

Signe Lillan Fagerdal Nordmeland ble presentert.

Vara møteleder Sissel Langørgen gjennomførte valget.
Tellekorps: Anne Føll, Olav Einar Vik og Olav Opland.

Det var 48 stemmeberettigete i salen under valget.

Under valget ble det orientert om Malawi-prosjektet ved Jon Gisle Vikan og årsmøtet ble oppfordret til å gi 100,- kr til <bondestøtte 100> 2468.

Magnar Skjerve hadde innspill til omstillingsmidler rovdyrutsatte områder og kort frist. Hvor mye omstillingsmidler trenger vi egentlig. Skal næringa omstilles og uthules for en hver pris?

Trine H Vaag svarte:

I utgangspunktet vil vi ikke ha mer midler, men innstramming i arealdifferensieringa i rovdyrpolitikken gjør at en del bønder trenger midler til omstilling da de ikke kan drive mer med husdyr i sine områder.

Kari Toftaker, Oppdal Bondelag:

Vi må jobbe mer mot Kunnskapsdep for å få landbruk mer inn i læreplanen.

FYLKESSTYRET:

Fylkesleder for 1 år

Lars Morten Rosmo

Skaun

Skriftlig valg: 47 stemmer for, 1 blank.

2 styremedlemmer for 2 år:

Kari Åker

Rissa

Valgt ved akklamasjon.

Sissel Berge

Selbu

Valgt ved akklamasjon.

Nestleder for 1 år:

Kari Åker

Rissa

Skriftlig valg: 47 stemmer for, 1 blank.

2 styremedlemmer ikke på valg:

Frank Røym

1 år igjen

Arnt Tilset jr

1 år igjen

VARAMEDLEMMER TIL FYLKESSTYRET I NUMMERORDEN FOR 1 ÅR:

1. Signe Lillian Fagerdal Nordmeland Osen

2. Ola Bjørkøy Meldal

3. Kristine Ek Brattset Rennebu

Alle valgt ved akklamasjon.

UTSENDINGER TIL ÅRSMØTE I NORGES BONDELAG 2015/2016

1. Kari Åker Rissa

2. Sissel Berge Selbu

3. Signe Lillian F Nordmeland Osen

4. Ola Bjørkøy Meldal

5. Kristine Ek Brattset Rennebu

Alle valgt ved akklamasjon.

UTSENDINGER TIL ÅRSMØTE I NORGES BONDELAG 2014/2015

(valgt i 2014)

Arnt Tilset jr

Oppdal

Frank Røym

Soknedal

Trond Langen

Rørosbygdene

VARAUTSENDINGER TIL ÅRSMØTE I NORGES BONDELAG 2015:

1. Rigmor Camilla Rømma	Åfjord
2. Jan Egil Tillereggen	Klæbu
3. Ingrid Nielsen	Strinda
4. Bjørn Olve Kjösen	Hølonda
5. Sissel Langørgen	Byneset
6. Helge Idar Bjerkset	Singsås og Støren
7. Olaf Einar Vik	Ørlandet
8. Jon Gisle Vikan	Malvik
- Alle valgt ved akklamasjon

NYE REPRESENTANTER I VALGKOMITEEN FOR 3 ÅR

Arild Melås   Nord
Marianne Dolpen   Rennebu
Begge valgt ved akklamasjon.

VALGKOMITEEN, IKKE PÅ VALG:

Trond Langen	Rørosbygdene	1 år gjenstår
Jan-Egil Tillereggen	Klæbu	1 år gjenstår
Olaf Einar Vik	Ørland	2 år gjenstår

VARAMEDLEMMER VALGKOMITEEN I NUMMERORDEN FOR 1 ÅR

1. Knut Johan Singstad   Hemne
2. Sissel Langørgen   Byneset
3. Jostein Stranden   Rissa

Alle valgt ved akklamasjon.

LEDER I VALGKOMITEEN FOR 1 ÅR.

Jan Egil Tillereggen   Klæbu
Valgt ved akklamasjon.

NESTLEDER I VALGKOMITEEN FOR 1 ÅR.

Trond Langen   Rørosbygdene
Valgt ved akklamasjon.

GODTGJØRELSE:

Sør-Trøndelag Bondelag følger Norges Bondelag sine satser.

Det utbetales kr. 50,- i adm. forpleining til dekning av småutgifter for reiser over 4 timer. Ut over dette dekkes kost og natt-tillegg etter regning innenfor rammen av statens regulativ.

Fast telefongodtgjørelse:

Nestleder	Kr 2.000,-
Øvrige styremedlemmer	Kr 1.000,-

Reisegodtgjørelse etter statens satser.

Daggodtgjøring over 6 timer	Kr 2.000,-
Halv dag, under 6 timer	Kr 1.000,-
Telefonmøte	Kr 500,-

Fast godtgjørelse til nestleder Kr 5.000,-

Fast godtgjørelse til bondelagets styremedlemmer og varamedlemmer som møter fast:
Kr 2.500,-

”Det utbetales kr. 50,- i adm. forpleining til dekning av småutgifter for reiser over 4 timer” strykes da Norges Bondelag ikke praktiserer dette opplyste leder i valgkomiteen, Magnar Skjerve.

Vedtak:

Godtgjørelse vedtatt som foreslått fra valgkomiteen med stykning av adm forpleining.

Enstemmig vedtatt.

SAK 14   AKSJONSPLANER

Gjester fikk delta med pålegg om ikke å fortelle utad hva som foreslås.
Trine H Vaag la fram aksjonsutvalgets forslag.

Lars Morten Rosmo: Vi må huske hvorfor vi lager aksjoner og hvordan vi bruker media.
Antallet personer som deltar er viktig for inntrykket.

Knut Johan Singstad: Viktig at budskapet vi serverer er enkelt og tydelig.

Lars Morten Rosmo takket avtroppende styremedlem Eli Birgitte Singstad for innsatsen.

Blomster til møteledere og gave til Trine Hasvang Vaag ble overrekt.

Møtet hevet kl. 16.30

Frank Røym,
Møteleder

Kari Toitaker
Oppdal Bondelag

Ola Bjørkøy
Meldal Bondelag